

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
ΘΕΤΙΚΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
2008
ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1ο

A.1 Να αποδειχθεί ότι η συνάρτηση $f(x) = \ln|x|$, $x \in \mathbb{R}^*$ είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}^*$ και ισχύει:

$$(\ln|x|)' = \frac{1}{x}$$

Μονάδες 10

A.2 Πότε μια συνάρτηση f λέμε ότι είναι συνεχής σε ένα κλειστό διάστημα $[a, \beta]$;
Μονάδες 5

B. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Αν μια συνάρτηση $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ είναι 1-1, τότε για την αντίστροφη συνάρτηση f^{-1} ισχύει:

$$f^{-1}(f(x)) = x, \quad x \in A \quad \text{και} \quad f(f^{-1}(y)) = y, \quad y \in f(A)$$

Μονάδες 2

β. Μια συνεχής συνάρτηση f διατηρεί πρόσημο σε καθένα από τα διαστήματα στα οποία οι διαδοχικές ρίζες της f χωρίζουν το πεδίο ορισμού της.

Μονάδες 2

γ. Όταν η διακρίνουσα Δ της εξίσωσης $az^2 + \beta z + \gamma = 0$ με $a, \beta, \gamma \in \mathbb{R}$ και $a \neq 0$ είναι αρνητική, τότε η εξίσωση δεν έχει ρίζες στο σύνολο $\mathbb{C}$ των μιγαδικών.

Μονάδες 2

δ. Αν μια συνάρτηση f είναι δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ και στρέφει τα κοίλα προς τα άνω, τότε κατ' ανάγκη θα ισχύει

$$f''(x) > 0$$

για κάθε πραγματικό αριθμό x .

Μονάδες 2

ε. Αν η f είναι συνεχής σε διάστημα Δ και $a, \beta, \gamma \in \Delta$ τότε ισχύει

$$\int_a^\beta f(x) dx = \int_a^\gamma f(x) dx + \int_\gamma^\beta f(x) dx$$

Μονάδες 2

ΘΕΜΑ 2ο

Αν για τους μιγαδικούς αριθμούς z και w ισχύουν:

$$|(i + 2\sqrt{2})z| = 6 \quad \text{και} \quad |w - (1 - i)| = |w - (3 - 3i)|$$

τότε να βρείτε:

- α. το γεωμετρικό τόπο των εικόνων των μιγαδικών αριθμών z . Μονάδες 6
- β. το γεωμετρικό τόπο των εικόνων των μιγαδικών αριθμών w . Μονάδες 7
- γ. την ελάχιστη τιμή του $|w|$ Μονάδες 6
- δ. την ελάχιστη τιμή του $|z - w|$ Μονάδες 6

ΘΕΜΑ 3ο

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} x \ln x, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \end{cases}$

- α. Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f είναι συνεχής στο 0. Μονάδες 3
- β. Να μελετήσετε ως προς τη μονοτονία τη συνάρτηση f και να βρείτε το σύνολο τιμών της. Μονάδες 9
- γ. Να βρείτε το πλήθος των διαφορετικών θετικών ριζών της εξίσωσης $x = e^{\frac{\alpha}{x}}$ για όλες τις πραγματικές τιμές του α . Μονάδες 6
- δ. Να αποδείξετε ότι ισχύει $f'(x+1) > f(x+1) - f(x)$, για κάθε $x > 0$. Μονάδες 7

ΘΕΜΑ 4ο

Έστω f μια συνάρτηση συνεχής στο $\mathbb{R}$ για την οποία ισχύει

$$f(x) = (10x^3 + 3x) \int_0^2 f(t) dt - 45$$

α. Να αποδείξετε ότι

$$f(x) = 20x^3 + 6x - 45$$

Μονάδες 8

β. Δίνεται επίσης μια συνάρτηση g δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$. Να αποδείξετε ότι

$$g''(x) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{g'(x) - g'(x-h)}{h}$$

Μονάδες 4

γ. Αν για τη συνάρτηση f του ερωτήματος (α) και τη συνάρτηση g του ερωτήματος (β) ισχύει ότι

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{g(x+h) - 2g(x) + g(x-h)}{h^2} = f'(x) + 45$$

και $g(0) = g'(0) = 1$, τότε:

i. να αποδείξετε ότι $g(x) = x^5 + x^3 + x + 1$

Μονάδες 10

ii. να αποδείξετε ότι η συνάρτηση g είναι 1-1

Μονάδες 3

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1ο

A.1 Θεωρία (Σελ. 235 σχολ. βιβλίου).

A.2 Θεωρία (Σελ. 191 σχολ. βιβλίου).

B

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ 2ο

α. Η ισότητα $|(i + 2\sqrt{2})z| = 6$, γράφεται ισοδύναμα:

$$|i + 2\sqrt{2}| \cdot |z| = 6 \Leftrightarrow \sqrt{8+1} \cdot |z| = 6 \Leftrightarrow 3|z| = 6 \Leftrightarrow |z| = 2.$$

Άρα ο γεωμετρικός τόπος των εικόνων των μιγαδικών αριθμών z είναι ο κύκλος με κέντρο την αρχή των αξόνων O , ακτίνα $\rho = 2$ και εξίσωση (c): $x^2 + y^2 = 2^2$.

β. Η δοσμένη σχέση για τους μιγαδικούς αριθμούς w περιγράφει τη μεσοκάθετο του τμήματος $\Gamma\Delta$, όπου $\Gamma(1, -1)$ και $\Delta(3, -3)$. Πιο αναλυτικά αν $w = x + yi$ οι μιγαδικοί αριθμοί που ικανοποιούν τη δοσμένη σχέση, έχουμε:

$$\begin{aligned} |w - (1 - i)| &= |w - (3 - 3i)| \Leftrightarrow |x + yi - 1 + i| = |x + yi - 3 + 3i| \Leftrightarrow \\ |(x - 1) + (y + 1)i|^2 &= |(x - 3) + (y + 3)i|^2 \Leftrightarrow (x - 1)^2 + (y + 1)^2 = (x - 3)^2 + (y + 3)^2 \Leftrightarrow \\ x^2 - 2x + 1 + y^2 + 2y + 1 &= x^2 - 6x + 9 + y^2 + 6y + 9 \Leftrightarrow \\ 4x - 4y - 16 &= 0 \Leftrightarrow x - y - 4 = 0. \end{aligned}$$

Επομένως ο γεωμετρικός τόπος των εικόνων $M(w)$ είναι τα σημεία της ευθείας (ε) με εξίσωση: $x - y - 4 = 0$.

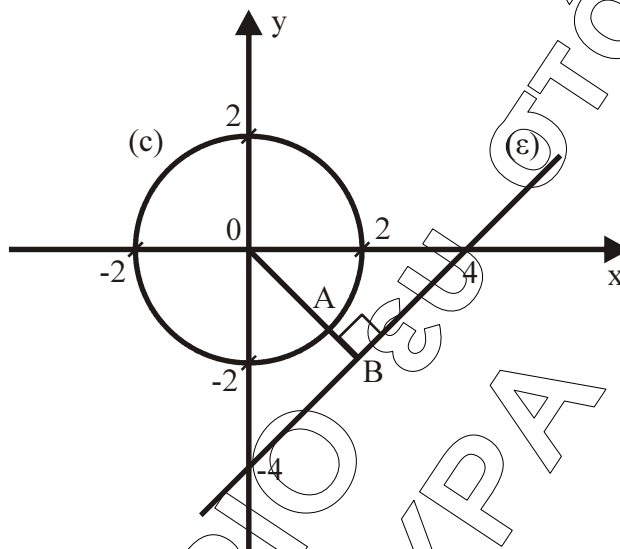
γ. Η ελάχιστη τιμή του $|w|$ είναι η απόσταση του σημείου O από την ευθεία

(ε): $x - y - 4 = 0$, δηλαδή:

$$d(O, \varepsilon) = \frac{|-4|}{\sqrt{2}} = \frac{4}{\sqrt{2}} = \frac{4\sqrt{2}}{2} = 2\sqrt{2}.$$

δ. Σύμφωνα με το παρακάτω σχήμα, όπου αναπαριστώνται γεωμετρικά οι γεωμετρικοί τόποι των εικόνων (c), (ε) αντίστοιχα των μιγαδικών αριθμών z και w βρίσκουμε ότι, η ελάχιστη τιμή του $|z - w|$ είναι το μήκος του τμήματος AB:

$$AB = OB - OA = 2\sqrt{2} - \rho = 2(\sqrt{2} - 1).$$

ΘΕΜΑ 3ο

$$\begin{aligned} \alpha) \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} (x \cdot \ln x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\ln x}{\frac{1}{x}} \stackrel{\text{De l'Hospital}}{=} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{(\ln x)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x}{-\frac{1}{x^2}} = \lim_{x \rightarrow 0^+} (-x) = 0. \end{aligned}$$

Επίσης $f(0) = 0$. Συνεπώς f συνεχής στο 0.

β) Η f είναι συνεχής στο $(0, +\infty)$ ως γινόμενο συνεχών και συνεχής στο 0 λόγω του α.

Άρα η f είναι συνεχής στο $[0, +\infty)$.

$$\text{Για } x > 0: f'(x) = (x \ln x)' = (x)' \ln x + x \cdot (\ln x)' = \ln x + x \frac{1}{x} = \ln x + 1.$$

$$f'(x) = 0 \Leftrightarrow \ln x + 1 = 0 \Leftrightarrow \ln x = -1 \Leftrightarrow x = \frac{1}{e}.$$

Έχουμε τον παρακάτω πίνακα μεταβολών:

x	0	$\frac{1}{e}$	$+\infty$
f'		-	+
f			

Ο πίνακας μεταβολών δείχνει ότι η f' είναι αρνητική στο $(0, \frac{1}{e})$ και θετική στο $(\frac{1}{e}, +\infty)$. Η f είναι φθίνουσα στο $(0, \frac{1}{e})$ και αύξουσα στο $(\frac{1}{e}, +\infty)$. Η τιμή $\frac{1}{e}$ είναι σημείο μείνους.

- Στο $\left[0, \frac{1}{e}\right)$ η f είναι γνησίως φθίνουσα άρα:

$$f\left(\left[0, \frac{1}{e}\right)\right) = \left(\lim_{x \rightarrow \frac{1}{e}^-} f(x), f(0)\right) = \left(-\frac{1}{e}, 0\right).$$

- Στο $\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)$ η f είναι γνησίως αύξουσα άρα:

$$f\left(\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)\right) = \left[f\left(\frac{1}{e}\right), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)\right) = \left[-\frac{1}{e}, +\infty\right).$$

$$\text{Επομένως: } f([0, +\infty)) = \left(-\frac{1}{e}, 0\right) \cup \left[-\frac{1}{e}, +\infty\right) = \left[-\frac{1}{e}, +\infty\right).$$

γ.

Επειδή $e^{\frac{a}{x}} > 0$, για κάθε $x \neq 0$, για την εξίσωση $x = e^{\frac{a}{x}}$ προκύπτει ο περιορισμός $x \in (0, +\infty)$. Με τον περιορισμό αυτό η εξίσωση $x = e^{\frac{a}{x}}$ γράφεται ισοδύναμα:

$$\ln x = \ln e^{\frac{a}{x}} \Leftrightarrow \ln x = \frac{a}{x} \Leftrightarrow x \ln x = a \Leftrightarrow f(x) = a, \quad x > 0 \quad (1).$$

Επειδή το σύνολο των τιμών της f βρέθηκε $\left[-\frac{1}{e}, +\infty\right)$ προκύπτουν οι περιπτώσεις:

- Αν $a \in \left(-\infty, -\frac{1}{e}\right)$ η (1) είναι αδύνατη.

ii) Αν $a = -\frac{1}{e}$, η τιμή $-\frac{1}{e}$ είναι η ελάχιστη τιμή της f την οποία παίρνει μόνον για $x = \frac{1}{e}$.

Έτσι η (1) έχει την ρίζα $x = \frac{1}{e}$.

iii) Αν $a \in (-\frac{1}{e}, 0)$, επειδή $(-\frac{1}{e}, 0) = f\left(\left(0, \frac{1}{e}\right)\right)$ και η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $\left(0, \frac{1}{e}\right)$ προκύπτει ότι, η (1) έχει ακριβώς μία ρίζα στο $\left(0, \frac{1}{e}\right)$ που είναι θετική.

Επίσης επειδή $\left[-\frac{1}{e}, +\infty\right) = f\left(\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)\right)$ και η f είναι γνησίως αύξουσα στο $\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)$ προκύπτει ότι η (1) έχει ακριβώς άλλη μία ρίζα στο $\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)$ που είναι επίσης θετική.

iv) Αν $a = 0$ η (1) γίνεται $x \ln x = 0 \Leftrightarrow x = 0$ (απορρίπτεται) ή $\ln x = 0 \Leftrightarrow x = 1$. (Μία ρίζα θετική).

v) Αν $a \in (0, +\infty)$ επειδή $(0, +\infty) \subseteq \left[-\frac{1}{e}, +\infty\right) = f\left(\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)\right)$ και η f γνησίως αύξουσα στο $\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)$, προκύπτει ότι η (1) έχει ακριβώς μία ρίζα στο $\left[\frac{1}{e}, +\infty\right)$, που είναι θετική.

δ. Είναι $f''(x) = \frac{1}{x} > 0$ για κάθε $x > 0$.

Άρα f' γνησίως αύξουσα στο $(0, +\infty)$.

Η f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του Θ.Μ.Τ. στο $[x, x+1]$, για κάθε $x > 0$.

Άρα υπάρχει $\xi \in (x, x+1)$: $\frac{f(x+1) - f(x)}{x+1-x} = f'(\xi) \Leftrightarrow f(x+1) - f(x) = f'(\xi)$ (2).

Όμως $\xi < x+1 \xRightarrow{f' \text{ γν. αύξουσα}} f'(\xi) < f'(x+1) \xRightarrow{(2)} f(x+1) - f(x) < f'(x+1)$.

ΘΕΜΑ 4ο

α) Το $\int_0^2 f(t)dt$ είναι πραγματικός αριθμός.

Έτσι μπορούμε να θέσουμε $\int_0^2 f(t)dt = k \in \mathbb{R}$. (1)

Τότε $f(x) = (10x^3 + 3x)k - 45$ και άρα :

$$\int_0^2 f(t)dt = \int_0^2 [(10t^3 + 3t)k - 45]dt = \left[k \left(10 \frac{t^4}{4} + 3 \frac{t^2}{2} \right) - 45t \right]_0^2 = 40k + 6k - 90 = 46k - 90.$$

(2)

Από τις (1), (2) προκύπτει ότι: $k = 46k - 90 \Leftrightarrow k = 2$

Οπότε τελικά: $f(x) = (10x^3 + 3x)2 - 45 = 20x^3 + 6x - 45$.

β) Έστω $x \in \mathbb{R}$. Έχουμε:

$$\begin{aligned} \lim_{h \rightarrow 0} \frac{g'(x) - g'(x-h)}{h} &= \lim_{h \rightarrow 0} \left[- \frac{g'(x-h) - g'(x)}{h} \right] \\ \frac{-h=u}{h \rightarrow 0} \lim_{u \rightarrow 0} \left[- \frac{g'(x+u) - g'(x)}{-u} \right] &= \lim_{u \rightarrow 0} \frac{g'(x+u) - g'(x)}{u} = g''(x), \\ u \rightarrow 0 \end{aligned}$$

αφού η g από υπόθεση είναι δύο φορές παραγωγίσιμη.

γ) (i) Έχουμε:

$$\begin{aligned} \lim_{h \rightarrow 0} \frac{g(x+h) - 2g(x) + g(x-h)}{h^2} &= \frac{0}{0} \stackrel{\text{D.L.H.}}{=} \lim_{h \rightarrow 0} \frac{[g(x+h) - 2g(x) + g(x-h)]'}{(h^2)'} = \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{g'(x+h) - g'(x-h)}{2h} = \frac{1}{2} \cdot \lim_{h \rightarrow 0} \frac{g'(x+h) - g'(x-h)}{h} = \\ &= \frac{1}{2} \lim_{h \rightarrow 0} \left[\frac{g'(x+h) - g'(x) - g'(x-h) + g'(x)}{h} \right] = \\ &= \frac{1}{2} \cdot \lim_{h \rightarrow 0} \left[\frac{g'(x+h) - g'(x)}{h} + \frac{g'(x) - g'(x-h)}{h} \right] = \frac{1}{2} \cdot [g''(x) + g''(x)] = \\ &= \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot g''(x) = g''(x). \end{aligned}$$

Οπότε $g''(x) = f(x) + 45 = (20x^3 + 6x - 45) + 45 = 20x^3 + 6x$.

Η $g''(x) = 20x^3 + 6x$ γράφεται:

$$(g'(x))' = \left(20 \frac{x^4}{4} + 6 \frac{x^2}{2} \right)' \Rightarrow g'(x) = 5x^4 + 3x^2 + c_1.$$

Για $x = 0$ έχουμε: $g'(0) = c_1 = 1$. Οπότε $g'(x) = 5x^4 + 3x^2 + 1$.

Η $g'(x) = 5x^4 + 3x^2 + 1$ τώρα γράφεται:

$$g'(x) = \left(5\frac{x^5}{5} + 3\frac{x^3}{3} + x \right)' \Rightarrow g(x) = x^5 + x^3 + x + c_2$$

Για $x = 0$ έχουμε: $g(0) = c_2 = 1$

Άρα $g(x) = x^5 + x^3 + x + 1$.

(ii) Η $g(x) = x^5 + x^3 + x + 1$ ως πολυωνυμική, είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με $g'(x) = 5x^4 + 3x^2 + 1$.

Όμως $g'(x) = 5x^4 + 3x^2 + 1 > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, οπότε η g είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$, άρα και '1-1'.